

A növényzet diverzitásmutatóinak változása a természetközeli vs. antropogén gyepekben

¹CSONTOS Péter, ²TAMÁS Júlia, ³KOVÁCS Zsófia, ¹SHELLENBERGER Judit,
⁴KALAPOS Tibor

¹Agrártudományi Kutatóközpont, Talajtani Intézet; ²Magyar Természettudományi Múzeum, Növénytár; ³Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem, Növénytani Tanszék; ⁴ELTE Eötvös Loránd Tudományegyetem, TTK, Biológiai Intézet, Növényrendszertani, Ökológiai és Elméleti Biológiai Tanszék

Vizsgálataink során három lösztalajon kialakult gyepek flóráját és vegetációját elemeztük: Bicske, Pócalja, Natura 2000-es terület; Martonvásár, bolygatott gyepek és Battonya, ősgyep. A mintaterületeket 16 m²-es állandó kvadrátokban felvételeztük évi 3 alkalommal a 2018–2021 években (Battonyán csak 2021 nyarán). Az adatok értékelése „plant trait”-ek, fajkicserélődési ráta, Shannon-diverzitás (H_{ln}) és dominancia-diverzitás alapján történt. Megállapítottuk, hogy mindkét löszgyepekben jóval magasabb a fajszám, mint a martonvásári gyepekben, és a pócaljai terület kismértékben a battonyaiakat is felülmúlta. A növényzet összerakásában a bolygatott gyepek csak kevéssel maradtak el a löszgyepekben tapasztaltaktól. A fajkészlet flóraelem megoszlását Pócalján nagyfokú stabilitás, valamint az európai és a kontinentális fajok dominanciája jellemezte, míg a bolygatott gyepekben az európaiak mellé a kozmopolita elterjedésűek zárkóztak fel. A borításviszonyok tekintetében Pócalján az európai, Martonvásáron a kozmopolita gyomfajok vittek vezető szerepet. Az életformák terén Pócalját egyértelműen az évelő lágyszárúak uralták, míg Martonvásáron az évelő *Poa pratensis* mellett jelentős volt az 1–2 éves fajok szerepe is. Pócalján a fajok ezermagtömeg eloszlása is masszív évelő gyepek képét mutatja. A fajkicserélődési ráta a vártaknál megfelelően a martonvásári gyepekben volt magasabb. A Shannon-diverzitás legmagasabb értékeit Pócalján mértük, a legalacsonyabbat a bolygatott gyepekben. A battonyai löszgyep diverzitása meglepő módon nem sokkal haladta meg a bolygatott gyepekét. A dominancia-diverzitás görbék lefutása az elméletileg várttal megegyezően meredek volt a bolygatott gyepekben, és elnyújtott platójú Pócalján. A battonyai gyepek görbéje, a diverzitáshoz hasonlóan köztes jellegű mutatott, de ezáltal sokkal inkább a pócaljaihoz hasonlított.